

Borovlje. (Mrliča) našli so v vasi Zwanzgerberg. Bil je že popolnoma segnit. Pri mrliču so našli tudi denarnico, v kateri se je nahajalo nekaj čez 12 kron. Tudi neki listek z naslovom Franc Zalavnik, organist v Ljubljani, pošta Studenec, so pri mrliču našli.

Bleiberg. (Feldcajmojster Potiorek častni občan.) Rojstna občina zmagovitega feldcajmojstra Oskarja Potiorek imenovala ga je v seji z dne 5. t. m. ednoglasično za častnega občana. Občina dobila je od zmagovitega vojskovodje sledeči odgovor: „Imenovanje za častnega občana mojega draga rojstnega mesta me je visoko razveselilo. Sredi vročega boja za našo veliko domovino čutim dvojno to čaščenje po mojem ožjem domovju, na katerem visim vedno v večni zvestobi. Z veseljem zadoščenjem razvidim iz tega, kako spremlja daljna domovina s svojimi misli naše resno delo. Prosim občinski zastop in vse meščane Bleiberga, da naj sprejmejo mojo najboljšo zahvalo. Potiorek, feldcajmojster.“

Sv. Lenart sl. gor. (Smrt na nesrečo.) Dne 5. t. m. peljala sta posestnikova sinova Franc Kronvogel in Konrad Frass ter kočar Friderik Golob z vozom, v katerega sta bila vprežena dva para volov in en par konjev, borovala debla v Spodnje Veličine. Na občinski cesti se je prevrgel vol in je padel na Franca Kronvogel. Nesrečnež bil je tako težko ranjen, da je čez par minut umrl.

NESTLÉ-JEVA
MOKA ZA OTROKE

Poskušnje pošlje na zahtevo popolnoma zastonj
Nestlé, Dunaj I. Biberstrasse 2 S.

Božič v vojni!

Božič se bliža, praznik ljubezni in domovine.

Ubog ali bogat, vsakdo pripravlja — bodisi iz tega, kar si je s trdom prihranil, bodisi iz obilja — darilo za tiste, ki so njegovemu srcu najbližji. Komu se ne porozi oko, ako se spominja naših vojakov, ki izpolnjujejo ob tem času daleč od doma, morda v pustih krajih, najplemenitejšo, toda najtežjo izmed dolžnosti!

Vojni oskrbovalni urad c. in kr. vojnega ministrstva je sklenil tem vrlim možem poslati skromno božično darilo in posveča temu namenu pol milijona kron.

Kakor znamenita je ta vsota, vendar daleč ne zadošča, da bi se vsakemu vojaku, ki je v vojni, naredilo majhno veselje. Za to je treba sodelovanja vseh. Z neznatnim številom tistih, ki nimajo draga svojca v vojni, bodo tekmovali tisti, kojih sin, kojih brat, kojih mož ali zaročenec se bojuje za domovino.

Zato prosi vojni oskrbovalni urad (IX., Berggasse 16), da bi se mu s tem namenom velikodušno in kar najhitreje naklanjala darila v denarju. Ta urad bode skrbel, da pridejo božična darila našim četam po oddelkih pravočasno v roke kakor drag pozdrav iz ljube domovine, kakor dokaz najiskrenejšega spomina, kakor znak upanja na veselo svidenje!

C. in kr. vojni ministerstvo, vojni oskrbovalni urad,
IX., Berggasse št. 16.

N a D u n a j u, v o k t o b r u 1914.

F. M. L. Löbl s. r.

Omejitev klanja telet.

Ukaz c. k. poljedelskega ministrstva vzajemno z ministerstvom za notranje zadeve in trgovino z dne 14. oktobra 1914.

V CLVII. komadu drž. zak. št. 285, izdanem dne 17. oktobra 1914, se objavlja cesarski ukaz z dne 10. oktobra 1914, drž. zak. št. 274, kojega veljavnost se začasno določa do

31. decembra in se nanasa na omejitev klanja telet. Ukaz je stopil v veljavo z dnem razglasenja.

Ker se kaznujejo prestopki tega ukaza z visokimi denarnimi globami (do 500 kron) kakor tudi z zaporom do mesec dni, potrebno je, da opozorimo posebič naše člane na najvažnejše določbe tega ukaza.

Vsled vojnih dogodkov potrebno je omejiti klanje telet — pri nas v Avstriji se namreč zakolje posebno dosti telet, ker ljudstvo jako rado zavživa teletino — da se lahko trajno zagotovi preskrbovanje vojaštva in mestnega prebivalstva z mesom. Velike črede Galicije, ki so bile za preskrbovanje dunajskih sejmov odločilne, so vsled vojnih dogodkov izgubljene, vsled česar je trajen dober prigon živine na največji trg monarhije, posebno zdatno omejen. Ta okolnost je bila najbrž pred vsem merodajna za izdaje prejšnjega ukaza, čeravno se sme smatrati omejitev klanja telet sama na sebi z ozirom na vojno in potrebo preskrbovanja z mesom v splošnem v narodnogospodarskem oziru popolnoma upravičena.

Ako premotimo stvar iz kmetijskega stališča, ne najdemo proti izdaji ukaza nikakega ugovora, kajti ukaz bo okreplil našo govedorejo, pomnožil kmetijsko produkcijo in utrdil narodno gospodarstvo. Ker je v ukazu preskrbljeno za to, da se smejo klati malovredna teleta, in je nadalje dovoljeno, da se smejo v njih gospodarstvih, kjer je vzreja nemogoča, teleta odprodati, in je način, kako se dobi dovoljenje za klanje oziroma odprodajo telet, kaj priprosto in lahek, smemo se popolnoma strinjati s tem ukazom. Ta ukaz bo brezdvomno tudi pospeševal vzrejo v onih pokrajinah, kjer so se teleta dosihdob vsled stare navade oziroma razvade odprodajala mesto vzrejala; ukaz moramo toraj z veseljem pozdravljati za nekatere dele Štajerskega, kjer cveti barantanje z živino in oškoduje živinorejo.

Ukaz določuje, da se ne smejo teleta pod 6 meseci prodajati v svrhu klanja brez oblast-

nega dovoljenja. C. k. okrajno glavarstvo bo imenovalo za vsako občino izvedenca, ki bo dajal dovoljenja za prodajo, oziroma ako še se izvedenec ni imenoval, sme dati dovoljenje občinski predstojnik.

Ker je ukaz že stopil v veljavo, opozarjamo izrečno svoje člane, naj ne prodajajo od sedaj naprej v svrhu klanja nobenega teleta več brez oblastvenega dovoljenja ali pa ga zakoljejo za doma, ker bi jih zadela občutna kazen. Za meso se smejo prodati: teleta, ki se uvozijo iz tujezemstva v svrhu klanja, nadalje teleta, katera se morajo zaklati v sili. Nadalje se da dovoljenje za klanje telet onim posestnikom, ki dokažejo, da so odločili najmanj dve tretjini telet, katera so se skotila v zadnjih 3 mesecih. Postava se toraj s to naredbo posebno oziroma na vzrejna načela, kajti določa, da se morata vzrediti dve tretjini vseh skotjenih telet — to pa za to, da se živinoreja trajno vzdrži na pravi visočini. Ker velja to pravilo za vsakega posestnika, preskrbelo se je s to naredbo za vzdrževanje urejene živinoreje. Ker je vsakemu posestniku naložena ista obveznost, ustvarilo se je dobrodejno izenačenje v delovanju posameznika za splošni narodni blagor. To je treba posebič poudarjati, kajti žalibože smo opazili, da so se mnogi kmetovalci brigali le za lastno korist in v nemar puščali splošni blagor. S tem, da primerno ne uporabljajo svojih kmetij za živinorejo, da so bili bolj oskrbovalci živine in mešetarji z živino in prodajalci krme kakor pa živinorejci, niso bili kos nalogam, ki jih stavlja na nje napredujoča država, koje prebivalstvo se stalno pomnožuje in vsled tega potrebuje zmiraj več hranil.

Tudi taka teleta se smejo prodati za meso, katera telesno niso sposobna za vzrejo, nadalje takrat, ako gospodar nima dovolj prostorov za vzrejo telet, potem ako primanjkuje kmetovalcu krmil in konečno, če je živinorejec v denarnih stiskah. Dovoljenje za odprodajo je treba zaprositi pri izvedencu, ki da o tem posebno izkazuje, katero je treba oddati pri prodaji te-

Turški vojskovodje.

Leitende türkische Militärs.

Izzet-paša in general Šukri-paša. Prinašamo slike teh odličnih vojakov.

Kakor poročano, stopila je Turčija z vso svojo armado na našo stran. Njeni boji proti Rusiji in Angliji so se tudi že z lepimi uspehi pričeli. Turško armado cenijo zdaj za mnogo boljše. Načeljuje ji kot vojni minister mladi, iz balkanskih bojev znani Enver Beipasha. Komando čez armade pa bodeta imela poleg njega že general

Iz Tsingtava

Mogočna nemška kolonija ob kitajski meji je padla pred velikansko premočjo japonskih izdajalcev. Junaško se je držala nemška posadka in se dva meseca branila proti več kot stokratni premoči Japoncev in Angležev. Za brambo v mestu ustanovili so Nemci neko „Bürgerwehr“, v katero je vstopilo vso moško prebivalstvo, ki ni bilo pri vojaki. Prinašamo danes sliko te meščanske brambe.

Eine Abteilung der Tsingtauer Bürgerwehr

leta kupcu. Ta izkazila odzame potem živino in mesooglednik, jih vroči vsak teden občinskemu predstojniku, kateri jih potem vpošlje c. k. okrajnemu glavarstvu.

Z odlokom z dne 21. oktobra 1914, št. 2420/2, naznanja c. k. namestništvo vsem podrejenim političnim oblastim navedeni odlok z ukazom, naj pouči izvršitvene organe, kateri pridejo v poštev, kakor gospode živinozdravnike, občinska predstojništva in orožniške postaje, o določbah postavbe in poskrbi za to, da bodo ti kakor tudi živino- in mesoogledi natanko poučeni v svojih dolžnostih, in se nadzoruje izvršitev postavbe.

Določeni izvedenec, eventualno občinski predstojnik je poklican, izdajati izkazila o oblastvenem dovoljenju za klanje telet po naslednjem vzorcu:

Izkazilo.

N. N. v št. . . . se da na podlagi § 3 ali 4, točka ministrskega ukaza z dne 14. oktobra 1914 (drž. zak. št. 285) dovoljenje, da sme svoje . . . dni staro tele klati ali v svrhu klanja prodati.

N. N. v

Datum.

Podpis.

To izkazilo odzame kupcu živino- in mesoogleda in se potem odpošlje potom občinskega predstojništva političnim okrajnim oblastim, da se prenese tamkaj v poseben skupen izkaz. Te izkaze morajo predložiti c. k. okrajna glavarstva dne 1. in 14. vsakega meseca namestništvu. Za klanje se smatra tele sposobno:

1. ako so popolnoma prodrli mlečni sekavci in so toliko zrastle, da ne stojijo samo drug nad drugim in drug za drugim, ampak drug poleg drugega v vrsti v krogu; meso okrog zobov ne sme biti močno rudeče, mehko in sočnato, ampak krepko ter mora krepko obdati z vidno žmulo.

2. ko je popolnoma odpadla popkovina od popka teleta in je popek toliko zarastel, da je obdan s tanko krasto; ako pa se vsled bolezni, zlasti vsled odebeljenja popkovine, popek še ni toliko zarastel veljajo pod 1) navedeni odločevalni momenti.

Navedeni ukaz tudi določuje, da morajo politične oblasti stopiti v dogovor z okrajnimi odbori, kmetijskimi podružnicami in živinorej-skimi združenji v ta namen, da se ne koljejo brez najhujših razlogov mlade samice, ki so sposobne za plemo in da se čim najbolj povspesuje svinjereja, kajti vsled hitre produkcije pridejo svinje v prvi vrsti v obstoječih razmerah v poštev za preiskrbovanje trgov z mesom.

Proti odločbi izvedenca oziroma občinskega predstojnika je dopusten rekurz tekom 14 dni na okrajno glavarstvo, kojega odločba je končna.

Prestopke tega ukaza kaznujejo politične oblasti z denarnimi globami do 500 kron oziroma z zaporom do 1 meseca. Ako prestopke zakrivi kak mešetar ali mesar, odtegne se mu lahko dovoljenje za obrt.

Okrajno pomožno društvo za sodnijski okraj ptujski (okolica).

(Nadaljevanje izkaza nabirov in daril.)

Nabralo se je pri gospodih Jožefu Tušek v Majbergu in Spodnji Pristavi K 32 80, Francu Stiberšek v Vareji in Trambergu 53 50, Štefanu Ksel v Tracu 23 80, Francu Habič v Jurčevih 40, Antonu Vindiš v Dravcih 24 60, Jožefa Vidovič pri Sv. Andreju v Lesk. 82 20, Jožefa Kosal v Skorišnjaku 26 95, Martinu Lovrec pri Sv. Andreju v Slov. Gor. 25, Kokol v Velikem Okiču 50 26, Jožefa Horvat in V. Čeh v Novi Cerkvi 38, Valentinu Polanec v Derstelji 30 90, Jožefa Požun v Mestnem vrhu in Karčovini 87, Johanu Obrn v Možgancih 16, Otto Schwarznigg v Majšbergu 66 22, Johanu Las-

bacher na Bregu 43, Albinu Wankmüller na Bregu 277 70, Josefini Ralz na Bregu 47 60, Jakobu Poleischer na Bregu 15 20, Mariji Šaretz na Bregu 63 54, Valentinu Aidnik na Bregu 57 10, Alba Högenwarth v Tarasah 30, Olga Zunege na Bregu 72 30, August Stanitz jun. na Bregu 4 80, Hedwig Koss v Turnišu 10, Josefini Strasschill na Bregu 130, Johanu Struzl na Bregu 37 10, Lini Kotzmuth in Ani Marinitsch pri Sv. Urbanu 69 98, Ani Marinitsch v Livanjcih 42, Alojzu Kokelj v Vurbergu 36 40, Ignacu Vrabčič v Stopercih 23 80, Francu Prelog v Mali-Vesi 31 30, Fritzcu Marinitsch v Trnovski vesi 40, Mariji Plesec v Možgancih 35 4, Johanu Krefl v Vurbergu 28 60, Ignacu Marinitsch v Možgancih 15 30, Horvat na Ptujski Gori 60, Francu Petelinšek 51 10, Johanu Kate pri Sv. Janžu na Dr. polju 37 60, Lenartu Pinterič v Gradišah 70, Antonu Preložnik in Johanu Tašner v Vurbergu 101 78, Antonu Merc v Sedlačku 50, Martinu Strelec v Livanjcih 40, Johanu Toman na Hajdini 77, Andreju Ciglar v Veliki Varnici 50, Mirko Ogorelec pri Sv. Barbari v Hal. 3 50, Florijanu Laznik na Ptujski Gori 46 90, Amaliji Gobec v Juršinih 13 50, Zlata Blaz pri Sv. Barbari v Halozah 40, Francu Starčič 5 38, g. župniku Ozmeč pri Sv. Lovrencu na Drav. polju 8 40, Francu Horvat pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. 25, Jakobu Belina v Gruškovcih 26 60, Maksu Ulm 28 35, Peter Širovnik v Ternovcu 18 99, Rudolfu Reich pri Št. Janžu na Drav. polju 21 62, gostilni Golob v Vurbergu (nabiralnica) 5 30, župnijski urad v Vurbergu 20 70, župnijski urad v Polenškaku 15 93, pri Johanu Drevenšek in Francu Regina v Pobrežu 1000 kg krompirja, 100 kg jabolk in 100 kg zelja, občina Turški vrh 1 polovnjak vinskega mošta.

Poslano je bilo iz občine Jurovec K 20, Drafcih 20, Sv. Andrej-Lesk. 50, Skorišnjak 20, Sv. Andrej Slov. gor. 50, Veliki Okič 9 74, Breg 100, Hajdin 50, Stoperce 10, Derstelja 5, Ptuj-ska Gora 30, Wurberg 100, Karčovina 35 20, Sv. Hermagoras 10, Sv. Lovrenc na drav. polj. 50, od bralnega društva Jurovec 5, bralno društvo v Ptujski Gori 5, bralno društvo v Dornovi 10, učiteljsko društvo okolica Ptuj 30, čebelarstvo društvo okolica Ptuj 30, veteransko društvo Središče 100, veteransko društvo pri Sv. Urbanu 10, veteransko društvo pri Sv. Marku 10, od trsničarske zadruge Sv. Lovrenc v slov. gor. 20, posojilnica na Ptujski Gori 5, posojilnica Ptuj 1000, podružnica „Slovenske straže“ pri Sv. Janžu na drav. polj. 10, družba gospodarskega in bralnega društva pri Sv. Trojici v Halozah 5, bralno društvo Sv. Andrej v Slov. gor. 10, bralno društvo Savreč 7, napredujoče društvo v Leskovcu 5, veteransko društvo Warberg pri Ptaju 11, podružnica Sv. Cirila in Metodja pri Sv. Andreju v sl. gor. 10, društvo čevljarev in krojačev v Ptaju 500, kmečka hranilnica in posojilnica v Ptaju 30, narodna čitalnica v Ptaju 100, družba mlinarjev in pekov v Ptaju 400, župnijski urad v Zavrču 15, okrajni šolski svet pri Sv. Lovrencu na dr. polj. 50, učiteljsko ljudske šole za okolico v Ptaju 15 05, uradniki okrajnega glavarstva v Ptaju 59 55, Andrej Brenčič 10, Mihael Brenčič st. na Ragoznici 20, Franz pl. Hellin iz Sterntala 200, Franc Venta iz Formina 2, Jpžef Vilčnik v Grajeni 20, Janko Bažnik iz Sv. Barbare v Halozah 10 66, Franc Manda v Ptaju 2, gospod in gospa dr. Jurtela v Ptaju 100, gostilnica Golob na Warbergu 8, Guido pl. Pon-gratz v Dornovi 1000, Martin Sormann v Ptaju 19, Fani Sima na Bregu 2, Jožef Senčar v Rogatcu 20, Pirkar v Kostivnici 10, Alojs Kokelj na Vurbergu 5, iz sodnijskih poravnjav Maria Vegau proti Jakobu Murko 10, Katarina Svenšek proti Ani Cafata 10 in Johan Potočnik proti Francu Brodnjak 15.

Izven tega še darovi: Maria Duller v Sv. Vidu pri Ptaju zlato uro, prstan, denar, neimenovan eno rjuho, neimenovan prsno iglo, Maks Berlek v Žetalah srajce v vrednosti od 100 K, Maks Ulm v Zavrču 1 sneženo kapo in 6 parov volnenih zapetavic.

Med so darovali: Alois Pogrnje na Hajdini, Friedrich Marinič pri Sv. Bolfenku v Sl. gor. Wauchnik pri v. Marku, Jožef Wesjak na Hajdini, Johan Simonič v Werstje, Alois Simonič v Spuhlji, Jožef Semlarič v Sabovcih, Johan Katz pri Sv. Janžu na dr. pol., Johan Primožič pri Sv. Marku, Jožef Stampfl v Strasoinci, Lovrec v Majšbergu in župnik Ozmeč pri Sv. Lovrencu na dr. pol.

Kako se spozna platno in sukno?

Pri nakupovanju platna pazite na ta-le pravila:

1. Platno iz preje, predene na strojih, je sicer lepše in bolj istomerno, a ni tako močno, kakor platno iz ročnega prediva. Zategadelj dajejo navadno gospodinjje domačemu platnu prednost. Spoznaš ga na tem, da so pri domačem platnu niti lepo okrogle, pri strojnem platnu pa kolikor tliko ploščate, ker takšno platno gladijo z valji.

2. Laneno platno je mnogo težje od bombaževega (Baumwolle) in je bolj hladno čutilo, kadar ga tipješ.

Se bolj zanesljivo razločilo je ta-le poskus: Operi malo krpico platna najprej v vodi; na ta način izpereš škrob (sterko), ker se platno za prodajo vedno skropi, da je bolj gladko in lepo. Tako oprano krpico peri potem v močnem lugu in nazadnje še enkrat v vodi. Sedaj ga prav lahko razločimo: Laneno platno je rumeno, bombažovo pa rumeno belo.

3. Mnogokrat se izdelujejo tkanine tako, da je osnutek iz bombaževe, votek pa iz lanene preje. Takšno platno se imenuje pol laneno platno. Včasih pa se v laneno platno vtakva le kolikor toliko bombaževe preje in se prodaja za pravo laneno platno kupovalcu na škodo. Zatoj odtrgaj košček platna. Ako se lepo odtrga, tako da so robi gladki, tedaj je bombaževa preja vmes ali pa je sama bombaževa preja. Laneno platno se namreč trga tako, da molijo na robu daljše in krajše niti iz njega. Ako platno malo razcefraš na robu terga namočiš, in ako stlačiš potem razcefrano platno med dvema steklenima ploščicama ter ga pogledaš s povečalnim steklom, videl boš bombaževa vlakna kot trakaste, zavite proge.

Tudi ta poskus se lahko napravi: Namoči krpico platna za eno in pol minute v žvepleno kislino; bombaževe niti se pobelijo, lanene niti pa postanejo prosojne.

Tudi med volneno prejo mešajo radi manj vredno bombažev. To-le zaslediš na različne načine. Najprostejši poskus je ta: Razcefraj krpico dotične robe in sežgi vsako nit posebej. Bombaževe niti gorijo s svetlim plamenom brez neprijetnega vonja. Volnene niti pa gorijo s plamenom, ampak samo tlažjo; pri tem se razvija neprijeten duh, kakor bi se žgal rog ali lasje.

Tudi ta poskus se da izvesti: Deni v stekleno cev malo razcefrane robe, zamaši cev in jo previdno segrej. Pri tem se razvijajo plini. Podrž li v pline vlažen, moder lakmusov papir (dobiš ga za nekaj vinarjev v lekarni), in ako se ta-le poruči, tedaj je gotovo bombaž v robu.

Nazadnje še smemo nasvetovati to-le: Skuhaj v jako močnem lugu krpico. Kar se raztopi, to so volnene niti, ako jih skuhamo v solitarjevi kislini, bombaževe, pa ostanejo bele.

Isti poskus ti tudi pove, je-li v svileni robo vtakanih kaj rastlinskih nitij; kajti tudi svila porumeni, ako je kuhano v solitarjevi kislini.

Gospodarske.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdice so letni in kramarski sejmi; sejmi, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 14. novembra v Brežicah (svinjski sejem); v Altenmarktu*, okr. St. Gallen.

Dne 15. novembra v Gomilici, okr. Lipnica; v Friedbergu.

Dne 16. novembra pri Sv. Rupertu*, okraj Weiz; v Fürstenfeldu**, v Pöllau*; v Arzevi (sejem z drobnico); v Poličanah*, okr. Slovenska Bistrica; v Radgoni*; v Središču*, okr. Ormož; na Vranskem*; v Kirchbergu*, okr. Feldbach; v Schladingu*.

Dne 17. novembra v Radgoni*; v Ormožu, (sejem s ščetinarji); v Ptaju (sejem s konji in govedom); v Gradcu (z uporabno živino).

Dne 18. novembra v Ptaju (svinjski sejem).

Dne 19. novembra v Slovenjem Gradcu*; v Podsedri*, okr. Kozeje; v Ivnicah*; pri Sv. Jurju na Pesnici*, okr. Maribor; v Rušah*, okr. Maribor; v Gornji Polskavi*, okr. Slovenska Bistrica; na Bregu pri Ptaju (svinjski sejem); v Ljubnem*, okr. Gornjigrad; pri Sv. Jurju na juž. žel., okr. Celje; v Gradcu (sejem s klavno živino).

S čim bomo gnojili vinograde? Neki strokovnjak priporoča v Wiener Landw. Zeitung, naj se uporabi na vsak ha površine vinograda spomladaj za gnojenje 4 kvintale superfosfata, 3 kv 4%, kalijeve soli in 2 kv čilkega solitra. Vsakih 4 do 5 let je dobro in če zemlji apna primanjkuje, da se pognoji vinograd